

بررسی تأثیر مؤلفه‌های محیطی بر ارتقاء سلامت روان به منظور کاربری در طراحی محله‌های پایدار شهری (نمونه موردی: محله گلدشت معالی آباد)

مریم روستا^{۱*}، مهسا روستا^۲

۱- استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه شیراز، دانشکده هنر و معماری، بخش شهرسازی (m-roosta@shirazu.ac.ir)

۲- دانش آموخته کارشناسی مهندسی شهرسازی دانشگاه شیراز، دانشکده هنر و معماری، بخش شهرسازی (mahsaroosta147@gmail.com)

⋮

چکیده

«توسعه پایدار» اگرچه در ابتدا بر ابعاد زیست‌محیطی تأکید و توجه داشت اما پس از آن دامنه شمولیت و جامعیت آن بسیار وسیع گردید و ابعاد اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی و بسیاری از مفاهیم دیگر را نیز در خود جای داد. تحقق «شهر پایدار» بدون توجه به این ابعاد در لایه‌ها و مقیاس‌های مختلف مدیریت، برنامه‌ریزی و طراحی شهری ممکن به نظر نمی‌رسد. یکی از رویکردهایی که می‌توان به نوعی در زیرمجموعه موضوع «پایداری اجتماعی» به آن توجه نمود، رویکرد «سلامت‌محوری در شهر» و به طور خاص سلامت روانی در قالب طراحی و برنامه‌ریزی محله‌های شهری است. این مقاله در پی آن است که تأثیر مؤلفه‌های محیطی بر سلامت روانی مردم را در محله‌های شهری بررسی نموده و چارچوبی از آن‌ها در راستای تحقق محله پایدار شهری ارائه نماید. به این منظور از رویکرد توصیفی-تحلیلی در روش‌شناسی بهره برده و در دو مرحله، «مطالعات کتابخانه‌ای» و «مطالعات میدانی»، با استفاده از راهبرد کیفی، فرآیند پژوهش به انجام رسیده است. ابتدا ضمن مرور ادبیات نظری، مؤلفه‌های محیطی مؤثر بر سلامت روان مردم در محله‌های شهری را در قالب چارچوبی نظری تدوین نموده است. در این چارچوب، ۲۵ شاخص محیطی مؤثر بر سلامت روان در طراحی محله‌های شهری در قالب پنج بعد «کالبدی»، «اجتماعی»، «زیست محیطی»، «عملکردی» و «بصری» تدوین شده است. این مقاله هم‌چنین با بررسی محله «گلدشت معالی آباد» به عنوان نمونه موردی، شاخص‌های مستخرج از مرحله اول پژوهش را به کمک «مشاهده» و «مصاحبه» مورد بررسی قرار داده است. نتایج حاصل از مطالعات میدانی و مصاحبه با ۴۰ نفر از ساکنان محله نشان می‌دهد؛ ابعاد زیباشناسانه و طراحی مناسب جداره، کف و مبلمان شهری، و نیز ابعاد زیست محیطی در قالب دسترسی مستقیم به طبیعت و چشم‌انداز به عناصر طبیعی تأثیر زیادی بر سلامت روان افراد ساکن در این محله دارد.

اطلاعات مقاله

زمینه تخصصی مقاله:

شهرسازی

دریافت:

پذیرش:

واژگان کلیدی:

سلامت روان، محله، پایداری

پایگاه نمایه کننده:

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

